

5. Українська асоціація інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.
6. Реальна економіка [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://real-economy.com.ua>.
7. Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: uk.wikipedia.org.
8. Сайт інформаційної агенції BBC [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk>.
9. Сайт інформаційної агенції Reuters [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ru.reuters.com>.

УДК: 330.322:338.43:(477.72)

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Бойко В.О., аспірант

Херсонський державний аграрний університет

Досліджено сучасний стан розвитку інвестиційної діяльності у сільському господарстві та її вплив на економічні показники у Херсонській області. Проаналізовано основні дані галузі та визначено напрями і джерела залучення інвестицій як основного фактору нарощування обсягів виробництва та впровадження сучасних технологій. Наведено основні інвестиційні проекти, що впроваджувалися в Херсонській області.

The work investigates the current development of investment activity in agriculture and its impact on economic indices in Kherson region. It analyzes basic data of the area and defines the ways and sources of involving investments as a major factor of the decrease in expenditures and the increase of production volume. It presents main investment projects implemented in Kherson region.

Постановка проблеми. Проблема підвищення ефективності виробництва аграрно-продовольчої продукції повинна вирішуватися комплексно. Найважливішими питаннями є активізація інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки, розробка та впровадження інвестиційно-інноваційних програм, розвиток ринкової інфраструктури. Водночас, деякі аспекти покращення інвестиційної привабливості, пов'язані із сутністю, механізмами та особливостями формування у аграрних підприємствах, є недостатньо вивченими. Саме актуальність і практичне значення зазначених питань зумовили вибір теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню питань інвестиційної діяльності, залучення інвестицій в аграрний сектор України, сучасного стану інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств, що має значення для забезпечення ефективності вкладення капіталу, присвячені праці багатьох вчених - В.П. Галушка, О.І. Гуторова, С.А. Гуткевич, С.М. Кваші, М.І. Кісіля, М.Ю. Коденської, О.В. Мертенса, Г.М. Підлісецького, П.Т. Саблука, В.К. Савчука, М.В. Щурика.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення основних аспектів інвестиційної діяльності в аграрному секторі Херсонської області, а саме - дослідження динаміки і закономірностей розвитку вітчизняних та іноземних

інвестицій в основний капітал, визначення напрямів і джерел їх залучення в сільське господарство регіону з метою збільшення обсягу виробництва конкурентоспроможної продукції аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останніми роками після тривалого спаду інвестиційні процеси в сільському господарстві активізувалися. Зокрема, у Херсонській області в 2005- 2011 рр. обсяги інвестицій в основний капітал зростали щорічно в середньому на 48 %, стабільно перевищуючи середні темпи по економіці в цілому (табл.1.). Подібна ситуація і у зовнішньому інвестуванні, де щорічні прирости знаходяться в межах 40 %. З 2010 р. спостерігається припинення стрімкого приросту прямих іноземних інвестицій на рівні 3-8 %.

Таблиця 1

Динаміка окремих показників діяльності підприємств сільського господарства Херсонської області за 2008-2011 роки

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Інвестиції в основний капітал, млн.грн.	1188,4	529,4	614,8	753,5
Прямі іноземні інвестиції, тис.дол. США	23085,8	29074,0	29849,8	32312,4
Валова продукція сільського господарства, млн.грн.	3991,8	4029,6	4148,6	5153,9
Прибуток до оподаткування, млн.грн.	220,0	276,6	400,3	-
Основні засоби, млн.грн.	4763,4	5444,1	6022,8	-

*Джерело: дані Головного управління агропромислового розвитку Херсонської області

Нарощування інвестиційних процесів відбувається на фоні економічного зростання в регіоні, зокрема збільшення обсягів виробництва на 24 % (рис.1), розширення зовнішньоекономічної діяльності та зростання доходів населення, так наявний доход на одну особу у 2011 р. підвищився на 16 % в порівнянні з попереднім роком і становив 17210,4 грн.

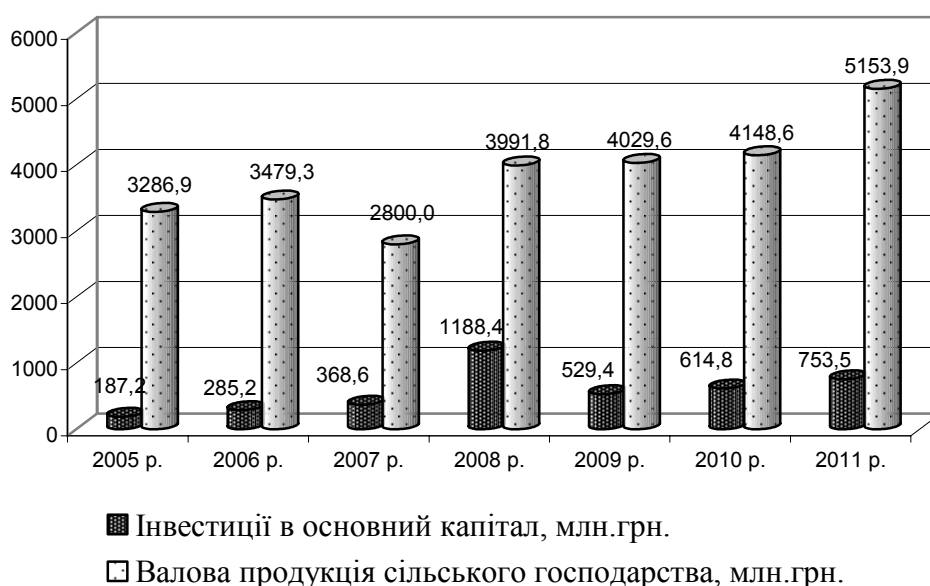

Рис. 1. Інвестиції в основний капітал підприємств та обсяги валової продукції сільського господарства Херсонської області, млн. грн.

Галузева структура інвестицій в основний капітал свідчить про пріоритетність рослинництва в регіоні. Обсяг інвестицій у сільське господарство регіону у 2011 р. становив 753,5 млн. грн. або 4,2 % загального обсягу інвестицій в основний капітал сільського господарства по Україні. Лівову частку інвестицій становлять витрати на капітальне будівництво, придбання машин, обладнання, інструменту та інвентарю. У 2011 р. ці витрати становили 83,2 % усіх інвестицій у сільське господарство.

Зростання фондооснащеності сільського господарства, поліпшення якісного стану і складу виробничих основних засобів є прерогативою для ведення конкурентоспроможного екологічно чистого аграрного виробництва. З цією метою за перше півріччя 2011 р. сільгосптоваровиробники придбали 639 одиниць сільськогосподарської техніки на загальну суму 129,0 млн. грн. З метою технічного та технологічного переоснащення за останні два роки сільгосптоваровиробниками було придбано 2,5 тис. одиниць техніки на загальну суму 524 млн. грн., що дало змогу підвищити родючість ґрунтів, зменшити енергоспоживання, сприяло охороні навколишнього середовища.

В області продовжується залучення інвестиційних та власних коштів на оновлення та модернізацію матеріально-технічної бази підприємств. На 2012 р. в аграрному секторі економіки Херсонської області планується збільшити виробництво конкурентоспроможної продукції сільського господарства, створити в сільській місцевості 4050 нових робочих місць, на 20 % збільшити середньомісячну заробітну плату в сільському господарстві, що відповідає вимогам соціальних ініціатив Президента України [2].

Нині в регіоні потенціал інвестування в сільське господарство постійно зростає, 26,5 % від суми усіх інвестицій в основний капітал спрямовано у розвиток сільськогосподарського виробництва. Цьому сприяє, передусім, збільшення попиту на продукцію галузі на ринку і, відповідно, високі темпи підвищення цін на матеріально-технічні ресурси.

Основне джерело інвестицій – надходження коштів від реалізації продукції галузі, яке у 2010 р. досягло 512,3 млн. грн., у зв'язку з чим рентабельність сільськогосподарського виробництва складала 18,7 %, а рослинницької продукції 21,8 %.

Звичайно, такі тенденції заохочують інвесторів до активнішої роботи в сільському господарстві та суміжних із ним галузях, це підтверджують темпи зростання інвестицій у 2011 р. Так, приріст інвестицій в основний капітал сільського господарства області становив 23 %, а сума загальних інвестицій в економіку регіону збільшилась на 68,5 %. Зовсім інша ситуація із надходженням іноземних інвестицій у галузь. Зокрема, у 2011 р. їх обсяг у сільське господарство збільшився на 8 % у порівнянні з попереднім періодом, що перевищує приріст надходжень в економіку регіону, який становив лише 2 %.

Зацікавленість інвесторів, особливо зарубіжних, підвищилася після вступу України до Світової організації торгівлі. Нові можливості для інвесторів має відкрити припинення дії мораторію на продаж сільськогосподарських земель, що дасть змогу напяму і легально включити зазначені землі до

процесу інвестування. За експертними оцінками вартість сільськогосподарських угідь у державі може досягти 65- 75 млрд. євро.

За станом на 01.01.2012 р. середня нормативна грошова оцінки 1 гектара ріллі по АР Крим та областях із урахуванням коефіцієнту індексації, який визначається відповідно до статті 289 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (лист Держземагентства України від 12.01.2012 р. № 355/22/6-12), та коефіцієнту 1,756, який визначений пунктом 5 Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.1995 р. № 213, становить для Херсонської області 23085,4 грн. за га, яка займає 5 місце по Україні. Найбільшу нормативну грошову оцінку 1 гектара ріллі має Черкаська область - 26564,8 грн., найменшу - Житомирська область - 13732,3 грн. [1].

Певний потенціал для інвестицій має тваринництво регіону. Позитивний тренд спостерігається у виробництві яєць, яке за перше півріччя поточного року зросло на 10,2 %, проти відповідного минулорічного показника і становило 277,6 млн. шт., що є відображенням стійкого збільшення поголів'я птиці 104,0 % до відповідної дати 2010 р.

Утримується тенденція росту свинарства, поголів'я якого за перше півріччя 2011 р. становило 243,1 тис. голів (приріст 2,1 % до відповідного минулорічного показника). Як наслідок, зростає виробництво м'яса у живій вазі, так, на 01 липня 2011 р. воно склало 35,5 тис. т (приріст 3,5 %).

В області продовжується розвиток великотоварних господарств, що забезпечить виробництво якісної конкурентоспроможної продукції тваринного походження:

- СПП ЗАТ „Чорнобаївське” реалізує проект по будівництву птахокомплексу в с. Східне Білозерського району (проектна вартість складає 1200,0 млн. грн);

- ТОВ „Зоотехнологія” Бериславського району продовжує реалізацію проекту по будівництву і реконструкції свинокомплексу на 20 тис. голів;

- СТОВ „Росія” Іванівського району реалізує проект по реконструкції і будівництву на 1000 голів дійного стада.

- реалізують проекти по реконструкції і будівництву на 500 голів корів ТОВ ТД „Долинське” Чаплинського району, на 4,5 тис. голів – агрохолдинг СП „Донбас” Білозерського району.

Загальна вартість вищезазначених проектів складає 2,0 млрд. грн, з них за рахунок державного бюджету 420,5 млн. грн.

Конкуренція на ринку рослинницької продукції та високі врожаї зернових, плодів, винограду й овочів останніми роками дає підстави очікувати підвищення інтересу інвесторів до галузі.

З метою збільшення валового виробництва рослинницької продукції та поліпшення її якості, підтримки розвитку інших галузей аграрного сектору економіки, сприяння подальшому підвищенню культури землеробства в області розроблена Комплексна галузева програма “Розвиток рослинництва

Херсонської області на період до 2015 року”.

Перспективні інвестиційні проекти, що впроваджувалися в Херсонській області у 2011 р.:

1. ПАТ «Чорнобаївське» агрохолдингу «Авангард» - будівництво птахо-комплексу в с. Східне Білозерського району. Заплановано будівництво 10 пташників ремонтного молодняку і 20 пташників курей промислового стада, складу тривалого зберігання яєць. Робота птахофабрики забезпечить: надходження 200 млн. дол. інвестицій; створення 250 нових робочих місць; виробництво 1,3 млрд. шт. яєць.

2. Компанією «Грін Тім» в м. Каховці ведеться будівництво логістичного центру та овочесховищ площею 50 тис. кв. м для довготривалого зберігання 200 тис. тонн продукції, за рахунок зовнішніх інвестицій – 39 млн. дол. США. Проект є одним з найбільших у Європі.

3. Реконструкція свинарників-репродукторів у с. Новорайськ Бериславського району ТОВ «Зоотехнологія»: інвестиційні вкладення – 1,2 млн. грн.; виробнича потужність – 113 тис. голів; 89 додатково створених робочих місць.

4. ТОВ «Світанок» Новотроїцького району інвестовано майже 1 млн. грн. власних коштів в будівництво доїльного цеху із застосуванням найновітніших технологій доїння. Розпочато будівництво ще одного такого доїльного цеху. Зберігається стійка тенденція нарощування поголів'я тваринництва.

У 2012 р. будуть також запроваджені 2 інвестиційні проекти по відродженню галузі вівчарства, 3 по молочному скотарству і 1 по птахівництву, що також сприятиме відродженню українського села.

Висновки. Таким чином, останніми роками інвестування сільського господарства області розвивається високими темпами. У найближчій перспективі слід очікувати значного збільшення надходження інвестицій у галузь і підвищення їхнього впливу на результативність діяльності аграрного сектору регіону. Збільшення обсягів інвестицій відбуватиметься в результаті зростання заінтересованості приватних інвесторів, збільшення фінансових можливостей сільськогосподарських товаровиробників, змін у структурі напрямів інвестування.

Література:

1. Коментар земельної спілки України: застосування змін у нормативній грошовій оцінці земель сільськогосподарського призначення [Електронний ресурс]: згідно постанови Кабінету Міністрів України. - Режим доступу: http://www.zsu.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=5319:2012-01-20-13-09-15&catid=55:2010-11-28-10-00-48&Itemid=82.

2. Розвиток сільського господарства [Електронний ресурс] / Херсонська обласна державна адміністрація. - Режим доступу: <http://www.oda.kherson.ua/uk/frontend/page/2241/rozvitok-silskogo-gospodarstva>.

3. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Головне управління статистики Херсонської області. - Режим доступу: <http://ks.ukrstat.gov.ua/content/section/4/114/>.

4. Статистичний щорічник України за 2010 рік: [за ред. О.Г. Осауленка]. – Київ: Державна служба статистики України, 2011. – 511 с.